

KANSEREDEN KORKMA GEÇ KALMAKTAN KORK!

Y.Doç.Dr. Nuh Zafer Cantürk
Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi
Genel Cerrahi Ana Bilim Dalı
Öğretim Üyesi

Çağımızın önemli hastalıklarından kanser insanları oldukça tedirgin etmektedir. Bu tedirginlik özellikle kanser hakkında birşey bilmeyen, korunma çareleri ile bilgilendirilmemiş insanlarda daha üst seviyelere ulaşmaktadır. Ülkemizde kanserliler genellikle ya hekime ulaşmakta gecikmekte yada tanıda gecikilmektedir. Bu konuda gösterilecek çabaların önde gelen koşulu toplumu konuda bilgilendirmektir.

İnsan vücudu hücrelerin oluşturduğu doku ve organlardan oluşur. Normalde çoğalması veya kendini yenilemesi denetim altında olan hücrelerin bu denetimden yoksun kalmasıyla hücrelerin ileri düzeyde artması ile tümöral yapılar oluşur. Bunlar iyi huylu ve kötü huylu diye iki grup halinde incelenir.

İyi huylu tümörler vücudun herhangi bir yerinde oluşabilir. Bunlar zararsız, tekrarlamayan cerrahi müdahaleyle çıkarılabilen tümörlerdir. Bunlar az olarak kötü huylu tümörlere dönüşebilir. Bunlara kadınlarda rahim adelesinden kaynaklanan leyomyom, meme bez epitelinden köken alan adenomlar örnek verilebilir.

Kötü huylu tümörler hücreler üzerindeki denetim mekanizmasının kalkması ile ileri derecede büyüme ve çoğalma özelliği kazanır, kapsülleri yoktur. Çevre dokulara, kan ve vücuttaki doğal boşlukları yolu ile uzak organlara yayılır. Yayıldıkları yerlerde metastaz adı verilen yumrular oluştururlar. Örneğin sindirim sistemindeki bir tümöre ait hücre kana karışmak sureti ile gidip karaciğere metastaz yapabilir. Bu nedenle kanserde en önemli konu erken tanıdır. Böyle bir odağın yakalanması ve acilen cerrahi yolla çıkarılması veya ilaç ile ışın tedavisinin denenmesi önemlidir. Gecikildiğinde bu şanslar yitirilmiş olabilir. En çok görülen kanserler erkeklerde akciğer ve kalın barsak kanserleri kadınlarda meme ve rahim kanserleridir.

Kanserin nedenleri konusunda kesin bilimiz olmamakla birlikte pek çok faktör pek çok kanser türünde çeşitli şekillerde sorumlu tutulmuştur. Örneğin fazla sigara içmenin akciğer kanserinden sorumlu olduğu ileri sürülmüştür. Sindirim sistemi kanserlerinden yetersiz beslenme bazı besin türleri sorumlu tutulmuştur. Benzeri gibi bazı kimyasal maddeler kemik iliği kanserinden diğer bazı kimyasallar

karaciğer kanserinden sorumludur. Güneş ışınlarına fazlaca maruz kalanlarda deri kanserleri daha sıktır.

Kanserde olayı erken dönemde tanıyabilmek en önemli konulardan biridir. En küçük kuşkuda hekime başvurulmalı. Gerekli histopatolojik ve sitolojik incelemelerin yapılmasına olanak sağlanmalıdır. Kanserin erken tanısı ancak vücut sıvılarında yer alan kanser hücrelerinin mikroskopta bulunması ile olur. Sağlıklı kişilerin her yıl balgam ve akıntı sıvılarının mikroskopik incelenmesi ile akciğer ve rahim kanserlerinin erken tanısı sağlanabilir. Kan kanserine karşı her yaştaki insanların parmak ucundan her yıl kan aldırıp test ettirmesi yararlıdır..

Kanser çağımızda en sık görülen ve geç kalındığında tedavisi olanaksız bir hastalıktır. Kanserle savaşta katkıda bulunmak amacıyla çabalar başı kuşkusuz halkı aydınlatmak ve diğer hastalıklarda olduğu gibi temel ilke kanserden korunmak olmalıdır.

AKCİĞER KANSERİ: Erkeklerde, sigara içenlerde ve 40 yaş üzerinde daha sık görülen bir hastalıktır. İnatçı ve ilerleyen kuru öksürük dikkat çekmelidir.

LARİNKS KANSERİ: Öğretmenler ve şarkıcılar gibi sürekli ve yüksek sesli konuşmalarda, alkol ve sigara alışkanlığı olanlarda düzelmeyen ve uzayan ses kısıklığı ilk ve en önemli belirtilerdir.

YEMEK BORUSU KANSERİ: Sıcak besinlerde ve alkol alanlarda yutma güçlüğü, göğüs ağrısı ve zayıflama şikayetleridir.

MİDE KANSERİ: Kötü beslenen toplumlarda kilo kaybı, bulantı kusma, kanama ve mide ağrıları ile kendini belli eden bir kanser türüdür.

KALIN BARSAK KANSERLERİ: Büyük abdeste çıkma alışkanlığının değişmesi, karın ağrısı, kanama, kilo kaybı, iştahsızlık gibi şikayetlerle seyredir.

KARACİĞER KANSERİ: Karnın sağ üst tarafında ağrı, karnında şişlik. Kilo kaybı, karaciğerde büyüme, iştahsızlık ve güçsüzlük ilk belirtileridir.

RAHİM BOYNU KANSERLERİ: Cinsel yaklaşım ve suyla temizleme sırasında olan kanamalar, kanlı akıntı önemli belirtileridir. Bu hastalık için kadınların 30 yaş sonrası 6 ayda bir saldı aldırıp test yaptırmalıdır.

RAHİM KANSERİ: Menapozdaki kadınlarda et suyu benzeri kanlı akıntılar önemsenmelidir.

MEME KANSERİ: Erken belirti memedeki ağrısız sertliktir. Koltuk altında şişlik ve memeden akıntı ve meme başında çekinti diğer önemli belirtileridir.

KEMİK KANSERLERİ: Özellikle geceleri artan ağrılar ve şişlik önemli yakınmalardır.

DERİ KANSERİ: Deride oluşan ve uzun zaman devam eden kapanmayan yaralarda zaman geçirmeden hekime başvurulmalıdır.

Tek bir hücreden başlayan ve vücuttaki tüm organ ve dokularda görülebilen kanser türleri ülkelere, coğrafya ve ekonomik koşullara göre değişen sıklıkta izlenmektedir. Türkiyede ise kanserli hasta sayısının ne kadar olduğu bilinmemektedir. İç Anadolu bölgesinde diğer bölgelere göre kanser hastalıklarının daha çok görüldüğü bildirilmiştir. Kanser gelişmesine neden olan etkenleri bilirsek ve bunlardan kaçınırsak kendimizi biraz olsun korumak oluruz. İnsan ve hayvanlarda tümörler ile ilgili pek çok etken ortaya konmuş isede bir çokları bilinmemektedir.

Başlıca Dış Etkenler:

KİMYASAL ETKENLER:

Eskiden tereyağının yapısında yer alan tereyağı sarısının kanser yapıcı olduğu anlaşılıp kullanımı yasaklanmıştır. Petrol işlerinde çalışanlarda deri kanserleri sıktır. Öncelikle katran ile çalışanlarda deri kanseri sık görülmüş ve araştırma sonucu içeriğindeki benzprenin bundan sorumlu olduğu anlaşılmıştır. Ayakkabıcıların kullandığı yapıştırıcıların yapısında bulunan benzenin kan kanseri nedeni olduğu belirlenmiştir. Burada günlük yaşamda karşılaşılan pek çok kimyasal maddenin kanser etkisi yapıcı etkisi olabileceği unutulmamalıdır.

RADYASYON:

Atom bombası sonrasında Japonya'da kan ve deri kanserleri gelişmiştir. Röntgen ışınları ile uğraşanlarda el derisinde kanser ve kan kanseri sıktır. Güneş ultraviyole ışınlarının da kanser yapıcı olduğu ileri sürülmüştür.

VİRÜSLER:

Bazı kanserlerin gelişiminde mikroskopa dahi görülmeyen hücre içi canlıların sorumlu olabileceği belirlenmiştir.

Başlıca İç Etkenler

İRK

KALITIM

YAŞ

BAĞIŞIKLIK

CİNS

HORMONLAR

Bütün bu bilgilerden sonra kanserin erken tanındığı ve müdahalelerin zamanında yapıldığı durumlarda kötü sonuçları büyük ölçüde önlenmiş. Kanserden korkarak tıbbi incelemelerden ve araştırmadan kaçmak kanserin ilerlemesine yardımcı olur. Bu durumda tedavi şansı büyük ölçüde azalır.

"KANSERDEN KORKMA, GEÇ KALMAKTAN KORK"